
Inhoud

Redactioneel	1	Boeken en andere media	3
Agenda	1	Oproepjes	4
Vereniging	2	Persberichten	5
Gespreksgroepen	2	Ingezonden door onze leden	6
Arbeidszaken	2	PoezPas / Dubbelzinnig	8
		Colofon	8

Redactioneel

De derde nieuwsbrief van dit jaar is klaar, met opnieuw onze dank voor alle bijdrage van leden. Het is goed om te weten wat er leeft onder onze leden en fijn om te weten dat leden betrokken zijn. Niet iedereen is actief betrokken en dat hoeft ook niet, sommige leden lezen enkel de nieuwsbrief en voor hen is dat genoeg. Anderen komen op contactdagen, doen mee met de wandelingen, nemen deel aan een gespreksgroep, snuffelen af en toe op de website of zetten zich op wat voor manier dan ook actief in voor de vereniging. Gelukkig is alles mogelijk bij PAS. Wil je iets schrijven voor de nieuwsbrief, laat het ons dan weten.

Tijdens de zomermaanden zijn er geen contactdagen en de meeste gespreksgroepen hebben een zomerstop. Een wandeling (zie agenda) is er nog wel gepland voor wie de zomerhitte kan trotseren. PAS wenst iedereen een goede zomertijd.

De redactie

Agenda

- za 13 juni **PAS contactdag Groningen.** Kroeg van Klaas, Oosterweg 26, 9724 CJ Groningen, 15:00 – 21:00 uur. Meer gegevens op www.pasnederland.nl.
- za 13 juni **PAS contactdag Weert.** Lunchcafé 't Morregat, Beekstraat 65, 6001 GH Weert, 13:00 – 17:00 uur. Meer gegevens op www.pasnederland.nl.
- za 13 juni **Dag van de Hoogbegaafdheid.** Zaal Verploegen, Woziksestraat 100, Wijchen. Meer gegevens op <http://www.dagvandehoogbegaafdheid.nl/2009.html>.
- wo 17 juni **NVA informatie-avond Autisme in het gezin.** De Blauwe Zon, Pampusstraat 2, Purmerend, v.a. 19:00 uur. Kosten 2 euro voor leden NVA, 4 euro voor niet-leden. Aanmelden noodzakelijk i.v.m. beperkt aantal plaatsen, bij voorkeur via e-mail nannie.kruissel@planet.nl of via tel. 0299-657590.
- za 27 juni **PAS contactdag Utrecht.** Locatie nog niet bekend, 13:00 – 17:00 uur. Meer gegevens t.z.t. op www.pasnederland.nl.
- za 27 juni **AFWAS-wandeling Goes-Hoedekenskerke.** Meer gegevens op www.pasnederland.nl.
- di 30 juni **AIC thema-avond Autisme en verslaving,** AIC Tilburg, Kloosterstraat 32, 5038 VP Tilburg, v.a. 19:30 uur. Details op <http://tinyurl.com/ltqofy>. Informatie via MEE, 013-5424100.

Vereniging

Op 25 mei j.l. is de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering gehouden. Op de vergadering waren 14 leden en het voltallige bestuur aanwezig.

Carlo Post is officieel erkend als coördinator Arbeidszaken binnen PAS, het concept huishoudelijk reglement is gepresenteerd en er is vastgelegd hoe we dit concept moeten gaan uitwerken tot een officieel document, en diverse kleinere punten zijn besproken.

Een punt van kritiek was dat het jaarverslag en de vergaderstukken veel te laat aangeleverd zijn (pas op de ALV zelf). Het bestuur neemt deze kritiek ter harte en zal zorgen dat de stukken volgend jaar uiterlijk een maand vóór de datum van de ALV beschikbaar zijn.

De jaarverslagen en de notulen van de vergadering zullen op de website geplaatst worden onder:

[Downloads](#) → [Organisatie](#).

Voor leden die geen internet-verbinding hebben, kunnen deze notulen op aanvraag per post opgestuurd worden. Bel de informatielijn 030 - 711 35 91 en geef uw adres door.

Gespreksgroepen

Er zijn plannen en/of al wat eerste stappen gezet voor het opstarten van nieuwe gespreksgroepen. Het gaat om nieuwe gespreksgroepen in **Amsterdam** en in **Nieuw-Buinen** en een tweede gespreksgroep in **Utrecht**.

De gespreksgroepen in Amsterdam en Utrecht zullen ondersteuning krijgen van MEE. De gesprekslocatie zal waarschijnlijk ook in een MEE-gebouw zijn, eventueel totdat de groep zelfstandig kan draaien en elders een ruimte vindt.

In Nieuw-Buinen zal de gespreksgroep plaatsvinden op een zorgboerderij en van daaruit ondersteuning krijgen. Op de zorgboerderij wonen en werken 4 volwassen mensen met autisme met een normale tot hogere intelligentie. De boerderij heeft een christelijke identiteit, maar staat open voor alle mensen dus ook voor mensen die niet gelovig zijn. Van alle deelnemers wordt wel verwacht dat zij respect hebben voor deze visie. Nieuw-Buinen ligt ongeveer 35 km ten oosten van Assen, en op 3 km afstand van Stadskanaal. In Nieuw-Buinen is geen NS-station. Vanuit Assen gaat er een bus die er ongeveer 50 minuten over doet en daarna is het nog 4 minuten lopen naar de boerderij.

Het is nog niet bekend wanneer bovenstaande gespreksgroepen gaan starten, maar je kunt je alvast opgeven als je interesse hebt om te gaan deelnemen.

Op vrijdag 2 oktober 2009 zal de gespreksgroep in **Deurne** van start gaan. Deze gespreksgroep was al een paar maanden geleden aangekondigd, maar bleek bij aanvang niet voldoende deelnemers te hebben en is toen uitgesteld. Inmiddels zijn er genoeg aanmeldingen om definitief van start te kunnen gaan. Mensen die interesse hebben om deel te nemen kunnen zich nog opgeven want er zijn nog plaatsen vrij.

Heb je nog vragen of wil je je aanmelden voor één van bovenstaande gespreksgroepen, mail dan naar Hedwig Ideler: gespreksgroepen@pasnederland.nl of bel naar 0578 - 71 20 03.

Arbeidszaken

PASSWERK – Werk voor mensen met autisme en meer dan dat

In het kader van mijn werkzaamheden voor de Werkgroep Autisme en Werk van PAS (waarvan ik sinds de zomer van 2008 ook voorzitter ben), ben ik eind april samen met Bert van Heugten (directeur van ITIST, een klein IT-bedrijf in Rijswijk dat werkt met mensen met autisme) op bezoek geweest bij Dirk Rombaut, sales manager van Passwerk, een klein bedrijf in Berchem bij Antwerpen in België. De redenen voor dit bezoek voor mij waren een nadere kennismaking en een nadere oriëntatie op hoe op een innovatieve manier om te gaan met autisme op de werkvloer. Zoals uit de rest van dit verhaal zal blijken is Passwerk naast werk voor mensen met autisme ook meer dan dat omdat de mens met een vorm van autisme als geheel centraal staat.

Passwerk is een bedrijf dat mensen met een vorm van autisme op detacherings- en inhouse-basis tewerkstelt als uitvoerend software test engineer bij grote bedrijven en (semi-)overheidsinstellingen in Vlaanderen. Uitgangspunten hierbij zijn de unieke talenten en de unieke vaardigheden die mensen met een vorm van autisme hebben en in het

bijzonder de analytische vaardigheden die onontbeerlijk zijn voor het uitvoerend software testen. Ervaringen van andere bedrijven (onder andere Specialisterne in Denemarken) hebben geleerd dat mensen met autisme bij uitstek geschikt zijn voor dit werk. Kort samengevat: men kijkt naar de mogelijkheden; niet naar de beperking.

Passwerk is in februari 2008 opgericht; op dit moment hebben ze 26 mensen in dienst waarvan 20 uitvoerend test engineers, een algemeen directeur, een salesmanager en 4 jobcoaches. Het is de bedoeling dat het bedrijf de komende tijd gaat groeien tot 75 à 100 mensen en dat ook de markt in de buurlanden verkend gaat worden in de komende jaren.

Passwerk is een CVBA met een sociaal oogmerk (Commanditaire Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid). Dit betekent in de praktijk dat er winst gemaakt mag worden, maar dat slechts een gelimiteerd en van tevoren afgesproken gedeelte van de winst uitgekeerd mag worden aan de aandeelhouders (een aantal grote bedrijven die van de diensten van Passwerk gebruik maakt) en dat de rest van de winst geïnvesteerd dient te worden in het sociale oogmerk van het bedrijf. In het geval van Passwerk is dit het aan het werk helpen van mensen met een vorm van autisme en begeleiding van mensen met autisme.

Om aan de hoge kwaliteitseisen (die aldus Dirk op een niveau van 150% liggen om te laten zien dat Passwerk meer dan concurrerend is op het gebied van software testen) te voldoen, is de selectieprocedure voor de aanname van een test engineer een tamelijk intensieve, zorgvuldige en tijdsintensieve aangelegenheid. Deze bestaat uit een oriënterend gesprek, een competentie-test om uit te vinden of iemand de kwaliteiten heeft voor de functie van test engineer, een evaluatie-gesprek en een assessment van 3 weken om te onderzoeken hoe een kandidaat reageert op prikkels en stress, hoe hij omgaat met mogelijke collega's, etc.

Wanneer iemand wordt aangenomen, dan wordt niets meer aan het toeval overgelaten. De Passwerker (test engineer) kan bij de uitoefening van zijn of haar werkzaamheden in de ruimste zin van het woord terugvallen op een vaste jobcoach en een team van deskundigen die vertrouwd zijn met de Passwerker en de opdrachtgever.

Wanneer een mogelijke opdrachtgever van de diensten van Passwerk gebruik wil maken, vindt er eerst een gedegen werkplekonderzoek plaats vóór dat er een overeenkomst getekend wordt. Bij dit werkplekonderzoek wordt er gekeken naar de collega's en direct leidinggevendenden met wie een Passwerker moet gaan samenwerken; de informele bedrijfscultuur; eventuele aanpassingen op de werkvloer en aan de werkplek; eventuele werkafspraken; bereikbaarheid met Openbaar Vervoer (de meeste Passwerkers reizen per Openbaar Vervoer; saillant detail: de jobcoach reist altijd de eerste keren mee met de Passwerker naar zijn of haar nieuwe werkplek)

In het geval iemand minder geschikt is voor het uitvoerend testwerk, dan probeert Passwerk via hun netwerk op een andere manier aan het werk te helpen. Dit lukt meestal. Voor meer informatie over Passwerk kun je kijken op de website www.passwerk.be.

Ik hoop van ganser harte dat deze totaalbenadering van autisme in combinatie met werk voedingsbodem zal vinden in Nederland in de vorm van een vestiging van Passwerk of een ander vergelijkbaar bedrijf in Nederland. Waardoor het 'andere verhaal' rond autisme duidelijker zal klinken; het verhaal dat autisme naast de uitdaging ook bepaalde zegeningen heeft...

Carlo Post – Voorzitter werkgroep Autisme en Werk

Boeken en andere media

Uit mezelf gekeerd

Auteur: Leonie Bouwman
Uitgeverij: Kirjaboek.nl
ISBN: 9789460080272
Prijs: € 10,50, met DVD

Het leven van een autist gaat niet over rozen. Maar wel over muren, (on)bereikbaarheid, bossen door bomen, en over taal. Vooral over taal. Leonie schrijft over haar autisme als vloek en zegen. Want na de acceptatie komen de vragen. Verwerkt in gedichten komen de antwoorden langzaam van binnen naar buiten: ze is uit zichzelf gekeerd. En dat ging niet vanzelf.

Autisme en Asperger-syndroom, De stand van zaken

Auteur: Simon Baron-Cohen
Uitgeverij: Nieuwezijds
ISBN: 9789057122835
Prijs: € 19,95

In dit boek zet Baron-Cohen uiteen welke subgroepen binnen het autismespectrum onderscheiden worden. Hij geeft een overzicht van de overeenkomsten en de verschillen tussen klassiek autisme en Asperger-syndroom en vergelijkt de vijf belangrijkste psychologische theorieën over autisme. Hij vat de nieuwste inzichten samen van onze kennis van het brein en de rol van erfelijkheid. Tot slot bespreekt hij diagnose en interventie. Dit boek is een overzichtelijke en toegankelijke introductie tot autisme en het Asperger-syndroom.

Autisme, Een korte inleiding

Auteur: Uta Frith

Uitgeverij: Nieuwezijds

ISBN: 9789057122910

Prijs: € 19,95

Ondanks de toenemende bekendheid van autisme, zijn er nog steeds maar weinig harde feiten over deze stoornis. Uta Frith selecteerde voor dit boek de best houdbare onderzoeksresultaten. Ze legt uit welke sociale beperkingen autisme met zich meebrengt en hoe die veroorzaakt worden, beschrijft hoe mensen met autisme de wereld ervaren en verklaart hun gedrag. Ze sluit af met een overzicht van mogelijkheden voor behandeling en begeleiding.

Moederen met autisme

Auteur: Sigrid Landman

Uitgeverij: Mooi Mens

ISBN: 9789080547674

Prijs: € 17,50

Op 1 juni verschijnt dit debuut van een vrouw met het syndroom van Asperger. Sigrid vertelt op haar eigen openhartige manier hoe zij zich altijd 'anders' heeft gevoeld, en hoe zij door een diep dal ging na de geboorte van haar dochter Kim. Haar man en dochter hebben ook een vorm van autisme. Het gezin reilt en zeilt op hun eigen, positieve manier. Ze hebben een weg gevonden om door middel van humor, structuur, veel liefde en hun geloof een plek te vinden in deze hectische wereld.

Oproepjes

E-mailgroep ouderen vanaf circa 40 jaar met autisme

Sinds deze oproep op de site van de NVA is vermeld - enkele maanden - komen er af en toe aanvragen bij mij binnen uit het hele land.

Ik stuur de belanghebbende dan wat algemene 'spelregels' toe en heb mailcontact, maar liever nog telefonisch contact als dat kan.

De bedoeling hiervan is om de juiste mensen met elkaar te verbinden en de kans op een goed contact te verhogen.

De persoonlijke gegevens van de deelnemers worden alleen voor dit doel gebruikt.

Van mij krijgen de deelnemers alleen een naam en een e-mailadres van een ander. De overige gegevens komen niet verder.

Helaas, haken verscheidene mensen af als ik om wat meer gegevens vraag. Toch is dit een goede manier om op juiste wijze te bemiddelen. Het geeft daarnaast een betere beveiliging tegen oneigenlijk gebruik.

Het is inmiddels gebleken dat de meeste mensen liever een één op één contact hebben dan in groepjes te mailen. In een groep is het lastig om uit elkaar te houden wie er wat heeft verteld, is de reden.

Dames hebben meestal liefst met dames contact en hoeven echt geen mannenhaters daarvoor te zijn. Het gaat meer om de aard van de 'nieuwtsjes' die worden uitgewisseld.

Het is voor mij prettig om te ervaren, dat verscheidene mensen mij hun vertrouwen hebben geschonken en er inderdaad leuke contacten uit zijn ontstaan.

Graag zou ik een vrijwilliger krijgen, die als ik mocht uitvallen alles kan overnemen. Liefst iemand uit de Achterhoek om vlot contact te hebben. Veel tijd kost het echt niet.

Ik wens alle mensen met autisme - een netwerk om hen heen - toe, al is het maar een e-mailcontact, want alleen is ook maar alleen.

Mar Wanrooij

Ervaringen promovendi

Beste PAS-leden,

Ik ben student Taalwetenschap aan de Radboud Universiteit Nijmegen, en vorig jaar (onofficieel) gediagnosticeerd met een Autisme Spectrum Stoornis. Ik ben bijna afgestudeerd en zou graag na mijn studie willen gaan promoveren. Of ik inderdaad een ASS heb laat ik liever in het midden, maar feit is dat ik soms tegen problemen aan loop die aan ASS doen denken, zoals moeite met sociale situaties, beslissingen nemen en concentratie. Ik twijfel daarom of ik een promotiebaan op dit moment wel vol zou kunnen houden, en ben erg benieuwd naar de ervaringen van promovendi met een ASS.

Ben je een promovendus/promovenda met een ASS of met een vermoeden van een ASS, en zou je je ervaringen met mij willen delen, dan kun je mij mailen op (*adres verwijderd op verzoek*). Ik zou bijvoorbeeld graag willen weten hoe je omgaat met presteren onder hoge druk en deadlines, hoe het samenwerken met collega's je afgaat of wat je vindt van het presenteren van je onderzoek aan een onbekend publiek. Ben je perfectionistisch, en is dat een voordeel of een nadeel? Reis je conferenties over de hele wereld af, en wat vind je daarvan? Ben je goed in het promoten van jezelf en je eigen onderzoek?

Ook als je al gepromoveerd bent, overwogen hebt om te promoveren maar het niet gedaan hebt, halverwege gestopt bent of iemand kent die promovendus is (geweest) en met mij contact op zou willen nemen, mag je mij een e-mail sturen.

Met vriendelijke groet,

(*naam verwijderd op verzoek*)

Persberichten

BURO ASSPIRATIE

In Amersfoort is in maart 2009 Buro ASSpiratie begonnen. Een administratie- en boekhoudkantoor wat zich onderscheidt door haar specifieke keuze voor werknemers met een autisme spectrum stoornis. Werknemers met een normaal tot hoger denk- en werkniveau (MBO4, HBO, WO). Werknemers die voldoening vinden in hun werk en zich onderscheiden door zeer gedegen te werken.

De werknemers van Buro ASSpiratie zijn goed opgeleid en vakbekwaam. Toch valt een deel van hen in een 'normale' werkomgeving uit. Ze passen niet in het plaatje van een werknemer. Ze zijn sociaal en communicatief anders dan anderen, missen die vaardigheden waar iedereen over lijkt te beschikken. Daardoor krijgen ze ondanks goede werkinhoudelijke prestaties toch dikwijls te horen: "U past niet bij het team".

Buro ASSpiratie is van mening dat ieder mens zinvolle arbeid moet kunnen doen.

Buro ASSpiratie waardeert de specifieke en waardevolle gaven van mensen met ASS, waaronder het uitzonderlijk vermogen om gemotiveerd te blijven bij repetitief werk, veel oog voor details te hebben en zich goed te kunnen concentreren.

Buro ASSpiratie onderkent ook de beperkingen van haar werknemers. Daarom zijn de werkplekken aangenaam rustig, is er geen sprake van kantoorruimten, is er begeleiding op het aspect autisme, en zit klantcontact en overige contacten met derden niet in het takenpakket van de werknemers.

Kandidaten komen via eigen sollicitatie, via reïntegratiebureau's of via de aan ASSpiratie gelieerde opleiding salarisadministratie voor mensen met een autisme spectrum stoornis bij Centrum voor Beroepsopleiding en Scholing (Cebos). Buro ASSpiratie wil 8 à 10 mensen in dienst hebben.

De groei van het team houdt gelijke tred met het verwerven van werk voor Buro ASSpiratie. Nieuwe klanten en opdrachtgevers zijn van harte welkom.

Meer weten?

Informatie bij Hadé Overdulve, accountmanager

Tel 06 3333 0898

www.asspiratie.nl

www.cebos.nl

“Theo zit op zijn eigen eiland”

Administratief medewerker Theo Oldenburg (46) en doktersassistente Thea Oldenburg (43) zijn 21 jaar getrouwd. Ze hebben twee zoons van negen en veertien jaar. Theo heeft PDD-NOS, een vorm van autisme. Mensen met PDD-NOS hebben veel structuur en regelmaat nodig en kunnen zich slecht inleven in anderen. “Leuke dingen met de jongens doen vind ik moeilijk. Want wat is leuk?”

Kluts kwijt

Thea: Ons sociale leven bepaal ik. Spontaan bezoek ontvangen kan niet. Dan is Theo helemaal de kluts kwijt, hij wil zijn vaste bezigheden afhandelen.

Theo: Dan moet ik die mensen vragen wat ze willen drinken. Maar wat nou als we dat niet in huis hebben? En als je dan tegenover elkaar zit, waar moet je dan over praten?

Thea: Ook bij mensen op visite gaan, doe ik meestal alleen.

Theo: Voor mij is dat echt een straf. Al die mensen op zo'n verjaardag geven mij veel te veel prikkels. De keren dat ik wel mee ben gegaan, hebben we bijna altijd ruzie gekregen. Omdat het na afloop stormt in mijn hoofd.

Thea: Afgelopen kerst aten we bij mijn ouders. Na het eten gingen we met zijn allen monopoly, maar Theo neemt in zo'n geval zijn eigen thee mee en gaat gewoon zitten lezen.

Theo: Ik moest “Binnenlands Bestuur” en het blad van de Vereniging Eigen Huis nog doornemen. Ik had een leesachterstand en dat vind ik heel vervelend.

Geen doorsnee man

Theo: Thea en ik kennen elkaar van de jeugdvereniging van de Baptistengemeente in Delfzijl.

Thea: En we deden allebei verpleegkunde in Amsterdam. De andere meiden van de opleiding zaten altijd te pikken op Theo en ik nam het dan voor hem op. Hij was bepaald geen doorsnee type man, maar we voelden ons op ons gemak bij elkaar. We hadden allebei iets rebels en lagen allebei in de clinch met onze ouders.

Theo: Ik heb het heel rationeel beredeneerd: ik wilde graag een vrouw die niet op mijn moeder leek, en zonder psychische en lichamelijke aandoeningen. Dat was dus Thea.

Thea: Eenmaal terug in Delfzijl waren we voortdurend bij elkaar. We woonden nog niet samen, want dat mocht niet van de kerk.

Theo: Trouwen zag ik eerst nog niet zitten. Slapen is erg belangrijk voor mij en ik wilde heel graag in mijn eentje in bed liggen. Achterlijk misschien, maar dat was mijn belangrijkste aarzeling. We hebben al 21 jaar twee aparte matrassen en eigen beddengoed. Dan kan ik mijn eigen bed lekker strak opmaken, ik lig het liefst in een soort cocon.

Thea: Lepeltje-lepeltje liggen leek me altijd heel gezellig, maar na 21 jaar kan ik hier wel vrede mee hebben. Het hoort bij de dingen die anders zijn.

Autistische stoornis

Theo: De diagnose PDD-NOS is bij mij zo'n drie jaar geleden gesteld. Onze oudste zoon ging met allerlei klachten naar de kinderpsychiater, Die concludeerde een autistische stoornis. Toen ik er meer over ging lezen, herkende ik allerlei dingen bij mezelf. Bij het autistisch centrum waren ze er vrij snel uit dat ik ook PDD-NOS heb.

Thea: De eerste zeven jaar van onze relatie viel het niet zo op, vooral omdat we toen nog geen kinderen hadden.

Theo: Mijn werk als bijstandsconsulent was het enige wat me stress gaf. Pas toen we in Winschoten gingen wonen en kinderen kregen, ging het helemaal mis. Ik werd erg depressief, bijna suïcidaal. En thuis was ik alleen nog maar bezig met muziek. In hifibladen las ik over de nieuwste versterkers, speakers en speciale kabeltjes die je aan moest schaffen om het perfecte geluid te creëren.

Thea: Dan kwam ik thuis en had hij weer een nieuwe installatie gekocht.

Theo: Tot ik in een woedeaanval alles vernielde, omdat de installatie niet deed wat ik wilde.

Thea: Het was duidelijk dat er echt iets moest veranderen.

Theo: De huisarts schreef me antidepressiva voor en sinds die tijd gaat het een stuk beter. Ik maak me minder druk om kleine dingen en ik richt me meer op de dingen die ik nodig heb om goed te functioneren: regelmaat en tijd voor mezelf. Ook bijstandconsulent was absoluut geen goed werk voor mij; ik kan totaal niet met mensen omgaan. Ik heb nu een administratief baantje voor 19 uur per week. Onder mijn niveau, maar het geeft in ieder geval geen stress. Anders zou ik meteen vastlopen.

Vaste patronen

Theo: Ik heb elke dag mijn vaste patronen en dingen die ik moet lezen. Meestal zit ik in mijn eigen computerhoekje, in de hal bij de trap. Het nieuws volg ik op de voet, via nu.nl en de nieuwsbrieven van Trouw en NRC Handelsblad. En ik volg via internet alles op het gebied van muziek. Ik heb mijn eigen radioprogramma op radiowinschoten.nl, daar gaat heel veel tijd in zitten. De teksten schrijf ik van tevoren helemaal uit, als ik spontaan iets moet zeggen gaat het mis. Verder doe ik de boodschappen en kook ik. En ik laat een paar keer per dag de hond uit. Van wandelen word ik rustig. Als ik maar geen mensen tegenkom, want dan ga ik het liefst een straatje om. Elke dag loop ik hetzelfde patroon over

de kronkelpaden in het park hier tegenover. De huishoudelijk taken plan ik in mijn hoofd terwijl ik met de hond wandel. Dan weet ik al van tevoren wanneer ik wat ga doen.
Thea: Hij loopt de hele dag rond met een boodschappenbriefje. Als hij weer iets gevonden heeft wat ik lekker vind, krijg ik week in week uit broccoli met kerriesaus. Of gerookte kaas als broodbeleg.
Theo: Ik plan alles op vaste dagen. Woensdag altijd roerbak, zaterdag patat, maandag en dinsdag verse groenten. Dat is mijn manier van afwisseling.
Thea: Maar gelukkig kookt hij heerlijk.

Kinderen zijn onvoorspelbaar

Theo: Mijn rol in de opvoeding is beperkt. Vooral toen ze kleiner waren, zat ik regelmatig met mijn handen in het haar. Leuke dingen doen met de jongens vond ik erg moeilijk. Want wat is leuk?
Thea: Dat hij naar de kinderboerderij of de speeltuin kon gaan, moest ik hem voorkauwen. En ik zeg ook van tevoren hoeveel bladzijden hij moet voorlezen. Theo doet alleen wat hem gezegd wordt en niet meer. Als ik vroeg of hij de jongste in bad wilde doen, vergat hij dat die jongen ook nog moest worden afgedroogd en aangekleed.
Theo: Maar toen ik het programma eenmaal wist, draaide ik het wel af.
Thea: Als er wat is, weten de kinderen dat ze bij mij moeten zijn.
Theo: Je moet bij mij niet met emoties aankomen. Ik ben totaal niet tactisch. Laatst zei ik waar de jongste bij was: geef mij maar een hond, die snap ik tenminste. Kinderen zijn voor mij veel te onvoorspelbaar.

Groot gezin

Thea: Ik heb altijd een groot gezin gewild, maar met Theo zat dat er niet in. Daarom hebben we nu drie weekendkinderen erbij. Eén komt het ene weekend, die andere twee het andere weekend. Theo zet de bedden klaar en kookt voor iedereen. Ik houd de kinderen bezig.
Theo: Vroeger gingen we in het weekend naar de dierentuin of naar een pretpark. Dan was ik aan het eind van de dag bekaf. Nu ben ik in het weekend lekker thuis, heb ik de computer bij de hand en kan ik mijn eigen gang gaan. De kinderen hebben speelkameraadjes erbij, dus ik heb weinig last van ze.
Thea: Soms krijg ik wel eens een sneu gevoel, omdat ik heel veel dingen toch alleen moet doen. Aan de andere kant denk ik niet dat ik nog gelukkig zou worden met iemand zonder autisme. Het zit zo ingebakken in mijn wereld... Theo zit op zijn eigen eiland en ik daardoor ook, dat gaat vanzelf.

Seks op afspraak

Thea: Seks hebben we tegenwoordig op afspraak. Theo wil altijd graag weten wanneer en hoe laat iets precies gebeurt.
Theo: Een tijd lang had ik veel behoefte aan seks, vooral om mijn eigen lusten te bevredigen. Maar sinds ik antidepressiva gebruik, is dat omgeslagen als een boom. Ik moet er heel veel moeite voor doen om zin te krijgen. We hebben nu een vaste afspraak voor de vrijdagavond. Ik zorg voor kaarsjes, massageolie, een wijntje... Dan zien we wel wat er van komt. In ieder weet ik precies waar ik aan toe ben en zorg ik dat ik voor die tijd alles af heb.
Thea: Vanaf half tien is de slaapkamer van ons.
Theo: Ik vind het best moeilijk dat ik lang niet altijd aan Thea's behoefte aan intimiteit kan voldoen.
Thea: Ik ben al lang blij met die ene avond. De tijd dat ik me om dit soort dingen druk maakte is geweest. Het gras van de burens is niet altijd groener. Dit is ons leven, klaar.

Niet toneelspelen

Theo: Ik vind heel lastig om uit te leggen wat ik precies voor Thea voel. Dit is mijn wereld en Thea maakt daar deel van uit. Ik vind haar heel aardig en ze is een goede moeder voor mijn kinderen. Ik heb wel eens gedacht dat ze beter een vent kan zoeken die haar spontaan een knuffel geeft of haar verrast met een dinertje.
Thea: Als ik zin heb om gezellig uit eten te gaan of zoiets bel ik wel een van mijn vriendinnen. Voor mij is het heel simpel: trouw is trouw. Daar ben ik zelf heel "auti" mee: dat heb je beloofd, dus dat doe je. Ondanks alles wat we samen hebben meegemaakt, is hij nog steeds mijn maatje. Ik kan altijd bij hem terecht en hij wil alles voor me doen. Ik moet tegen hem zeggen dat hij me vast moet houden als ik verdrietig ben, maar dan doet hij het wel. Theo kan niet toneelspelen. Je krijgt precies wat je ziet.

Interessante links

Autisten voelen te veel, niet te weinig (weblog VPRO)	http://tinyurl.com/qmkqrf
Taalverwerking anders bij autisme (Kennislink.nl)	http://tinyurl.com/mkjjbp
Autisme vaak niet herkend (Nu.nl)	http://tinyurl.com/ns6vl7
Toets gezichtsuitdrukkingen herkennen (Duitstalig)	http://tinyurl.com/22sddf
Aspie-quiz (150 vragen!)	http://www.rdos.net/nl/

Petit déjeuner

Zacht lachend verbloemt zijn dauw de naderende dag. Zijn volle mond blaast licht, vlokjes Brinta en nodigt me pratend in het zicht.

Zijn vragen hebben alleen een pyjama om het lijf. Klein zoekplaatje op reis, loods ik hem stamelend naar Hamelen.

‘Ja, we zullen samen sterven, na een lang, gelukkig leven, dat zal beginnen bij vandaag.’

Pappenheimers lege schaalte, netjes midden op het aanrecht. Want hij geeft om recht en precies zo pluist hij ons vroege uurtje rekkend uit.

Rianne Jansen

potvis
(bedreigde diersoort)

hot dog

vliegcramp

colofon

nieuwsbrief

De nieuwsbrief is een uitgave van PAS en verschijnt zes keer per jaar.

Aan deze nieuwsbrief hebben bijgedragen: Paul Hubert, Sylvia Huberts, Hedwig Ideler, Rianne Jansen, Theo Oldenburg, Carlo Post, Frank van Tiel, Mar Wanrooij

kopij

Kopij voor de volgende nieuwsbrief dient uiterlijk 31 juli 2009 in het bezit te zijn van de redactie: per e-mail naar redactie@pasnederland.nl, per post naar ons algemene postadres of per fax.

digitale nieuwsbrief

Wij zenden de nieuwsbrief bij voorkeur via e-mail. Abonneren op de digitale nieuwsbrief kan door een mail te sturen naar nieuwsbrief@pasnederland.nl met

als onderwerp ‘aanmelding digitale nieuwsbrief PAS’. De digitale nieuwsbrief is te downloaden als PDF of Word-document.

contactgegevens PAS

Algemeen postadres:
PAS Nederland
J.M. van der Meijstraat 9
1333 PH Almere

Telefoon: 030 - 711 35 91
Fax: 084 - 736 4930

Verenigingsinformatie: algemeen@pasnederland.nl
Overige informatie en advies: advies@pasnederland.nl
PR en folders: communicatie@pasnederland.nl